

Θεοφάνεια ή Επιφάνεια (1ο μέρος) (Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος)

/ [Πεμπτουσία](#)

Το ότι δηλα-δή η σημερινή εορτή ονομάζεται Επιφάνεια, είναι γνωστό σ' όλους. Ποιά όμως παρουσία είναι αυτή και ποιά από τα δύο συμβαίνει, είναι μία αυτή ή δύο; Αυτό δεν το γνωρίζουν, πράγμα που αποτελεί την πιο χειρότερη ντροπή και είναι άξιο για πολλά γέλια, διότι, ενώ κάθε χρόνο εορτάζουν την εορτή αυτή, όμως αγνοούν την υπόθεσή της.

Είναι ανάγκη λοιπόν κατ' αρχή να πω στην αγάπη σας, ότι δεν πρόκειται για μία παρουσία, αλλά για δύο· μία είναι αυτή που έγινε σαν σήμερα, και δεύτερη είναι η μελλοντική, που θα γίνει με τρόπο ένδοξο κατά τη συντέλεια του κόσμου. Και για την κάθε μία απ' αυτές ακούσατε σήμερα τον Παύλο να γράφει στον Τίτο και να λέει για μεν τη σημερινή τα εξής: «Παρουσιάσθηκε η χάρη του Θεού, που σώζει όλους τους ανθρώπους, και μας διδάσκει ν' αρνηθούμε την ασέβεια και τις κοσμικές επιθυμίες, και να ζήσουμε κατά τον παρόντα αιώνα με σωφροσύνη, δικαιοσύνη και ευσέβεια», για δε τη μελλοντική· «και ν' αναμένουμε την πραγματοποίηση της μακάριας ελπίδας και την παρουσία της δόξας του μεγάλου Θεού και Σωτήρα μας Ιησού Χριστού» (Τιτ. 2, 11-13). Αλλά και ο προφήτης για την ίδια εκείνη έλεγε τα εξής· «ο ήλιος θα μετατραπεί σε σκοτάδι και η σελήνη σε αίμα προτού να έρθει η μεγάλη και ένδοξη εκείνη ημέρα του Κυρίου» (Ιωήλ 2, 31).

Αλλά για ποίο λόγο ονομάζεται επιφάνεια όχι η ημέρα κατά την οποία γεννήθηκε, αλλά η ημέρα κατά την οποία βαπτίσθηκε; Διότι αυτή είναι η ημέρα κατά την οποία βαπτίσθηκε και αγίασε τη φύση των υδάτων. Γι' αυτό βέβαια και τα μεσάνυχτα της εορτής αυτής όλοι φέρνουν νερό και το τοποθετούν μέσα στο σπίτι, φυλάσσοντάς το όλο το χρόνο, επειδή σήμερα αγιάστηκαν τα ύδατα. Και το θαύμα του αγιασμού των υδάτων γίνεται φανερό από το ότι δεν αλλοιώνεται η

φύση του νερού εκείνου με το πέρασμα του χρόνου, αλλά ολόκληρο χρόνο και πολλές φορές δύο και τρία χρόνια παραμένει καθαρό και φρέσκο το νερό που σήμερα αντλήθηκε, και βρίσκεται μετά από τόσο χρόνο σε ίση αξία και κατάσταση με το νερό, που μόλις πριν λίγο πάρθηκε από την πηγή.

Για ποιό λόγο λοιπόν ονομάζεται αυτή η ημέρα Επιφάνεια; Επειδή ο Χριστός έγινε σ' όλους γνωστός όχι όταν γεννήθηκε, αλλά όταν βαπτίσθηκε· διότι μέχρι αυτή την ημέρα ήταν άγνωστος στους πολλούς. Και ότι οι πολλοί τον αγνοούσαν και δεν γνώριζαν ποιός τέλος πάντων ήταν, άκουσε τον Ιωάννη Βαπτιστή που λέει: *«ανάμεσά μας στέκεται κάποιος, τον οποίο σεις δεν γνωρίζετε»*(Ιω. 1, 26).

Και γιατί είναι άξιο θαυμασμού εάν οι άλλοι τον αγνοούσαν, τη στιγμή βέβαια που και ο ίδιος ο Βαπτιστής τον αγνοούσε μέχρι την ημέρα εκείνη; Διότι λέει, *«Και εγώ δεν τον γνώριζα, αλλά εκείνος που με έστειλε να βαπτίζω με νερό, εκείνος μου είπε· σε όποιον θα δεις να κατεβαίνει το άγιο Πνεύμα και να μένει επάνω σ' αυτόν, αυτός είναι εκείνος που βαπτίζει με άγιο Πνεύμα»*(Ιω. 1, 33). Το ότι λοιπόν υπάρχουν δύο παρουσίες γίνεται αυτό φανερό από αυτά.

Είναι ανάγκη όμως να εξηγήσουμε για ποιό λόγο έρχεται ο Χριστός να βαπτισθεί, και τί είδους βάπτισμα ήταν αυτό· καθόσον πρέπει και αυτό να το γνωρίζουμε, όπως ακριβώς βέβαια και εκείνο· και πρέπει πρώ-τα να διδάξω στην αγάπη σας αυτό, διότι από αυτό θα γνωρίσουμε και εκείνο.

Υπήρχε το ιουδαϊκό βάπτισμα, που απάλλαζε από τις σωματικές ακαθαρσίες και όχι από τα αμαρτήματα της συνειδήσεως. Εάν κάποιος διέπραττε μοιχεία, εάν κάποιος τολμούσε να κλέψει, και αν κάποιος διέπραττε κάποια άλλη παρανομία, δεν τον απάλλαζε αυτό από την παράβαση αυτή, εάν όμως κάποιος άγγιζε οστά νεκρών, ή έτρωγε απαγορευμένη τροφή, ή επέστρεφε από θάνατο, ή πλησίαζε τους νεκρούς, λουζόταν, και παρέμενε ακάθαρτος μέχρι το βράδυ, ενώ στη συνέχεια καθαριζόταν. Διότι λέει: *«Θα λούσετε το σώμα του με καθαρό νερό και θα είναι ακάθαρτος μέχρι το βράδυ»*(Λευιτ.15, 5) και μετά θα καθαρίζεται· διότι στην πραγματικότητα αυτό δεν ήταν ακαθαρσία, αλλά επειδή ήταν πνευματικά ατελείς, με αυτά τα μέτρα ο Θεός τους έκανε ευλαβέστερους, και τους προετοίμαζε από την πρώτη εκείνη στιγμή να είναι πιο κατάλληλοι για την κατανόηση των υψηλότερων πραγμάτων.

Το ιουδαϊκό λοιπόν καθάρσιο δεν απάλλαζε από τα αμαρτήματα, αλλά μόνο από τις σωματικές ακαθαρσίες, ενώ το δικό μας βάπτισμα δεν είναι τέτοιο, αλλά είναι πολύ πιο ανώτερο και γεμάτο από πολλή χάρη, καθόσον απαλλάσσει από τα αμαρτήματα, καθαρίζει τη ψυχή, και χορηγεί το άγιο Πνεύμα. Του Ιωάννη πάλι το βάπτισμα ήταν βέβαια πολύ πιο ανώτερο από το ιουδαϊκό, κατώτερο όμως από το δικό μας, αποτελώντας, κατά κάποιο τρόπο, γέφυρα μεταξύ αυτών των δύο

βαπτισμάτων, καθοδηγώντας μας από εκείνο προς αυτά· διότι δεν τους οδηγούσε στην τήρηση σωματικών καθαρμών, αλλά τους προέτρεπε και τους συμβούλευε ν' απομακρυνθούν από εκείνους και να επιστρέψουν από την κακία στην αρετή και να στηρίζουν τις ελπίδες της σωτηρίας τους στα κατορθώματα των έργων και όχι σε διάφορα βαπτίσματα και καθαρμούς με νερό.

Διότι δεν έλεγε, πλύνε τα ρούχα σου, και λούσε το σώμα σου, και θα γίνεις καθαρός, αλλά τί; *«Κάνετε έργα άξια της μετάνοιας»*(Ματθ. 3, 8). Και ως προς αυτά ήταν ανώτερο από το ιουδαϊκό, αλλά κατώτερο από το δικό μας, επειδή το βάπτισμα του Ιωάννη δεν χάριζε Πνεύμα άγιο, ούτε παρείχε τη συγχώρηση που παρέχεται από τη θεία χάρη, διότι προέτρεπε να μετανοούν και δεν είχε την εξουσία να δίνει συγχώρηση. Γι' αυτό ακριβώς και έλεγε· *«Εγώ σας βαπτίζω με νερό, ενώ εκείνος θα σας βαπτίσει με Πνεύμα άγιο και φωτιά»*(Ματθ. 3, 11). Είναι φανερό ότι αυτός δεν βάπτιζε με Πνεύμα άγιο. Τί σημαίνει «με Πνεύμα άγιο και φωτιά»; Θυμήσου σε παρακαλώ την η-μέρα εκείνη, κατά την οποία παρουσιάσθηκαν στους απο-στόλους διαμεριζόμενες πύρινες γλώσσες και κάθισαν επάνω στον καθένα από αυτούς.

Και ότι ήταν ατελές το βάπτισμα του Ιωάννη, μη έχοντας τη δύναμη να χορηγεί Πνεύμα άγιο, ούτε να συγχωρεί αμαρτήματα, γίνεται φανερά από το εξής. Όταν ο Παύλος συνάντησε κάποιους μαθητές τους ρώ-τησε· *«Μήπως λάβατε Πνεύμα άγιο όταν πιστέψατε; Ε-κείνοι είπαν προς αυτόν· ούτε καν ακούσαμε ότι υπάρχει άγιο Πνεύμα. Είπε τότε προς αυτούς· σε τί λοιπόν βαπτισθήκατε; Εκείνοι είπαν· στο βάπτισμα του Ιωάννη. Είπε τότε ο Παύλος. Ο Ιωάννης βάπτιζε βάπτισμα μετά-νοιας»*(Πραξ. 19, 2-4). Βάπτισμα μετάνοιας λοιπόν ήταν και όχι συγχωρήσεως. Και για ποιό σκοπό βάπτιζε; *«Έλεγε στο λαό να πιστέψουν σ' εκείνον που έρχεται μετά από αυτόν, δη-λαδή στον Κύριο Ιησού. Όταν το άκουσαν αυτό βαπτίσθηκαν στο όνομα του Κυρίου Ιησού. Και αφού έθεσε ο Παύλος τα χέρια του επάνω τους, ήρθε σ' αυτούς το άγιο Πνεύμα»*(Πραξ. 19, 4-6).

Είδες πως ήταν ατελές το βάπτισμα του Ιωάννη; Διότι, εάν δεν ήταν ατελές, δεν θα τους βάπτιζε πάλι ο Παύλος, δεν θα έθετε τα χέρια του επάνω τους· ενώ τώρα, αφού έκανε και τα δύο αυτά, φανέρωσε την υπεροχή του αποστολικού βαπτίσματος και ότι εκείνο ήταν κατά πολύ κατώτερο από αυτό.

[Συνεχίζεται]